

Milloin yrittäjä voi saada velkajärjestelyn?

Esite keskeisimmistä asioista, jotka vaikuttavat yrittäjän mahdollisuuteen saada velkajärjestely. Samat ehdot ja ohjeet koskevat sekä pää- että sivutoimisia yrittäjiä. Esitteet ohjeet ovat yksinkertaistettuja eli poikkeustilanteita ei ole käsitelty.

Kaksi vaihtoehtoa velkojen järjestelyyn

Yrittäjä voi hakea käräjäoikeudesta joko yksityishenkilön velkajärjestelyä (*jäljempänä velkajärjestely*) tai yrityssaneerausta. Tässä esitteessä käsitellään vain velkajärjestelyä. Yrityssaneerauksesta saat lisätietoa esimerkiksi Yritys-Suomen palveluista.

Keskeisiä eroja velkajärjestelyn ja yrityssaneerauksen välillä:

- Jos olet yksityinen elinkeinonharjoittaja, velkajärjestelyssä järjestellään aina yksityistaloutesi velat, mutta lisäksi voidaan järjestellä myös yrityksesi velat. Yrityssaneerauksessa järjestellään aina kaikki velat.
- Jos toimit yrittäjänä yhtiömuodossa (Ay, Ky, Oy), yrityssaneerauksessa voidaan järjestellä vain yrityksesi velat. Velkajärjestelyssä voidaan puolestaan järjestellä vain yksityistaloutesi velat.
- Menettelyn kustannukset ovat yrityssaneerauksessa yleensä vähintään 10.000 euroa. Velkajärjestelyssä velallinen maksaa noin 1.000 euroa asiantuntijan lausunnosta sekä kuusi kuukautta selvittäjälle maksuvaransa mukaan.
- Maksuohjelman kesto on yleensä yrityssaneerauksessa pidempi kuin velkajärjestelyssä.
- Yritystoimintaa voidaan tervehdyttää erilaisin järjestelyin yrityssaneerauksessa. Sen sijaan velkajärjestelyä ei voi saada, jos yritystoiminta ei ole kannattavaa eli vaatisi tervehdyttämistä.
- Omistusasunnon säilyttäminen velkajärjestelyssä on todennäköisempää kuin yrityssaneerauksessa.
- Talous- ja velkaneuvoja auttaa maksutta velkajärjestelyn hakemisessa, mutta ei voi auttaa yrityssaneerauksen hakemisessa.

Kaikkia henkilöitä koskevat velkajärjestelyn ehdot

Edellytykset

Velkajärjestelyn saamisen tärkeimpinä edellytyksinä on, että asut vakituisesti Suomessa ja olet maksukyvytön. Maksukyvyttömyydellä tarkoitetaan sitä, että et kykene maksamaan velkojasi takaisin kohtuullisessa ajassa. Jos pystyt maksamaan velkasi esimerkiksi alle viidessä vuodessa, olet maksukykyinen, etkä ole oikeutettu velkojen järjestelyyn.

Esteet

Velkajärjestelyä ei voi saada – muuta kuin painavilla syillä – jos käräjäoikeus katsoo, että on yksikin seuraavista esteistä:

- Olet velkaantunut piittaamattomasti ja vastuuttomasti. Tämä tarkoittaa, että olet ottanut velkaa, vaikka sinun olisi pitänyt ymmärtää, että et pysty maksamaan velkojasi takaisin. Usein on hankala näyttää toteen, onko velkaantuminen ollut moitittavaa vai ei, mutta joudut varautumaan siihen, että velkojat vetoavat tähän perusteseen hyvin usein.
- Suuri osa veloistasi on aiheutunut rikoksista.
- Yritystoiminnassa – joko nykyisessä tai aikaisemmassa – olet olenaisesti laiminlyönyt lakisäätteisiä velvollisuuksia, kuten ennakko- tai arvonnäveroja tai kirjanpidon. Estettä ei ole, jos laiminlyönnit ovat johtuneet maksukyvyttömyydestä.
- Sinulla on paljon velkaa yritystoiminnasta, jossa on menetelty törkeästi velkojia kohtaan, mitä osoittaa esimerkiksi se, että sinut on määrätty liiketoimintakieltoon.
- Olet tarkoituksellisesti siirtänyt varojasi velkojien ulottumattomiin, esimerkiksi luopumalla perinnöstä tai muusta omaisuudesta.
- Olet ollut aikaisemmin velkajärjestelyssä.
- Olet tarkoituksellisesti antanut vääriä tietoja velan myöntäjälle niin, että sillä on ollut olennaista merkitystä luoton saamiseen. Olet esimerkiksi luottohakemuksessa tietoisesti ilmoittanut tulosi huomattavasti suuremmaksi tai velkasi huomattavasti todellista pienemmäksi.
- Olet toistuvasti pakoillut ulosottoa tai antanut vääriä tietoja.
- On todennäköistä, että et tulisi noudattamaan velkajärjestelyn maksusuunnitelmaa. Olet esimerkiksi velkaantunut lisää vielä viime aikoina jättämällä huomattavasti laskuja maksamatta.
- Sinulla on paljon velkaa yritystoiminnasta, joka on ollut keinottelunluonteista, esimerkiksi sijoitustoimintaa.
- Yksityishenkilöllä on merkittävä vahingonkorvaussaatava, jonka järjesteleminen olisi kohtuutonta.
- Vaikeutat velkajärjestelyasian käsittelyä esimerkiksi antamalla vääriä tietoja velkajärjestelyhakemuksessa.

Velkajärjestelyn voi joskus saada, vaikka olisi este

Poikkeuksellisesti velkajärjestely voidaan myöntää painavilla syillä, vaikka olisi jokin edellä mainituista esteistä. Painava syy velkajärjestelyn myöntämiseksi voi olla esimerkiksi se, että olet vakavasti sairastunut, tai että et ole enää velkaantunut lisää ja olet pyrkinyt hoitamaan velkoja kykysi mukaan tai velat ovat hyvin vanhoja.

Väliaikainen este – koskee muita kuin yksityistä elinkeinonharjoittajaa

Velkajärjestelyyn ei pääse heti, jos on odotettavissa, että maksukykysi parantuu. Jos opiskelet tai olet äitiyslomalla tai hoitovapaalla, velkajärjestelyä ei yleensä myönnetä. Vastaavasti jos olet juuri jäänyt työttömäksi, velkajärjestely myönnetään yleensä vasta työllistyessä tai viimeistään 18 kuukauden työttömyyden jälkeen.

Jos olet yksityinen elinkeinonharjoittaja, silloin maksukykyisi mahdollisella väliaikaisuudella ei ole merkitystä. Mutta jos lopetat yritystoiminnan, silloin tilanteen väliaikaisuus arvioidaan, joten yritystoiminnan lopettamisen jälkeen et välttämättä saa heti velkajärjestelyä.

Hyvä tietää, jos harkitset velkajärjestelyä

Kun harkitset velkajärjestelyn hakemista, sinun on hyvä tietää:

- Velkajärjestelyn hakemisesta tulee aina ja välittömästi maksuhäiriömerkintä, joka poistuu vasta, kun velkajärjestely päättyy.
- Kaikki velat tulevat mukaan velkajärjestelyyn eli et voi valita, mitä velkoja jättäisit järjestelyn ulkopuolelle.
- Jos veloissasi on takaajia, kanssavelallisia tai vakuuden antajia, he yleensä joutuvat maksamaan velkojasi.
- Talous- ja velkaneuvonnan palvelut ovat maksuttomia, samoin menettely käräjäoikeudessa. Mutta joudut itse maksamaan maksukykyysi mukaan enintään kuusi kuukautta selvittäjälle, joka laatii maksusuunnitelman.
- Jos olet yksityinen elinkeinonharjoittaja ja haet myös yritystoiminnan velkojen järjestelyä, ulkopuolinen asiantuntija arvioi yritystoiminnan kannattavuuden ja velkajärjestelyn mahdollisuuden. Joudut itse maksamaan asiantuntijan laatiman lausunnon (noin 1.000 eu-

roa). Lisäksi kaupparekisteriin tulee merkintä siitä, että yrityksesi on velkajärjestelyssä (jos yritys on merkitty kaupparekisteriin).

- Vaikka talous- ja velkaneuvossa tai Yritys-Suomi Talousapu-palvelussa olisi arvioitu, että sinulla voisi olla mahdollisuus saada velkajärjestely, se ei ole varmaa. Velkajärjestelyyn pääsemisestä päättää käräjäoikeuden tuomari velkojien kuulemisen jälkeen.
- Velkajärjestelyn hakeminen ja sen käsittely oikeudessa kestää useita kuukausia, jopa vuoden.
- Varallisuutesi, jota ei katsota välttämättömäksi esimerkiksi asumisen tai yritystoiminnan vuoksi, määrätään yleensä myytäväksi.
- Velkajärjestelyssä maksuaika on kolme tai viisi vuotta sekä lisäksi todennäköinen puolen vuoden jatko selvittäjän palkkion maksamiseksi. Jos sinulla on omistusasunto, maksuaika voi olla vakuudettomille veloille jopa kymmenen vuotta ja asuntolainoille sitäkin pidempi.
- Se, kuinka paljon maksat kuukausittain, määräytyy tulojen ja velkajärjestelyssä hyväksyttävien menojen erotuksena.
- Jos tulosi lisääntyvät velkajärjestelyn aikana, olet velvollinen maksamaan velkojille puolet lisääntyneistä tuloistasi.
- Velkajärjestelyn aikana ei saa ilman perusteltua syytä velkaantua lisää, muuten voi menettää saamansa järjestelyn.
- Velkajärjestelyn voi yleensä saada vain yhden kerran.

Yksityistä elinkeinonharjoittajaa koskevat velkajärjestelyn lisäehdot

Tarvitset myös yrityksen velkojen järjestelyä

Voit saada velkajärjestelyn yritystoimintasi veloille, jos kaikki seuraavat ehdot – tämän esitteen alussa mainittujen yleisten ehtojen lisäksi – täyttyvät:

- Olet yksityinen elinkeinon-, ammatin- tai liikkeenharjoittaja tai harjoitat yritystoimintaa toiminimenä. Et siis harjoita yritystoimintaa yhtiömuodossa (Ay, Ky, Oy).
- Elinkeinotoiminta on pienimuotoista eli toiminta perustuu lähinnä vain sinun omaan työpanokseen.
- Elinkeinotoiminta on elinkelpoista ja kannattavaa eli sen tervehtytämisen ei edellytä yritystoimintaa koskevia järjestelyitä.

- Saat elinkeinotoiminnasta riittävästi tuloa niin, että velkajärjestelylain mukaisesti laskettuna sinulla on edes jonkin verran maksukykyä.
- Pystyt jatkossa maksamaan elinkeinotoiminnan kulut ja uudet velat ajallaan ja kokonaan.
- Sinua ei ole henkilökohtaisesti asetettu konkurssiin. Voit kuitenkin hakea velkajärjestelyä, kun konkurssissa on vahvistettu pesäluettelo.
- Velkajärjestelyssä velkojat saavat enemmän, kuin jos yrityksen omaisuus myytäisiin.
- Et tarvitse olennaisesti uutta velkaa yritystoimintaan.
- Saat velkajärjestelyn myös yksityistaloutesi veloille.

Tarvitset vain yksityistalouden velkojen järjestelyä

Yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa yritystoimintaan liittyvistä veloista myös henkilökohtaisesti. Velkajärjestelyssä joudutaan kuitenkin erottelemaan, oletko ottanut velan yksityiskäyttöön vai onko velka syntynyt yritystoiminnassa.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi saada velkajärjestelyn myös niin, että yritystoiminnan velat jäävät kokonaan velkajärjestelyn ulkopuolelle. Pelkästään yksityistalouden velkojen järjestelyn ehtona on – tämän esitteen alussa mainittujen yleisten ehtojen lisäksi – että sinulla on maksukykyä edes vähän yksityistalouden velkojen maksamiseen, eikä yrityksellä ole maksuvaikeuksia.

Jos yrityksesi on yhtiömuotoinen

Yrityksen velat

Yhtiömuotoisen yrityksen eli avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön tai osakeyhtiön velkoja ei voida järjestellä yksityishenkilön velkajärjestelyssä. Ainoa lakisääteinen mahdollisuus yhtiömuotoisen yrityksen velkojen järjestelyyn on yrityssaneeraus.

Yksityistalouden velat

Jos harjoitat elinkeinotoimintaa avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä, voit saada velkajärjestelyn ainoastaan yksityistalouden veloille ja silloinkin vain, jos yrityksellä ei ole maksuvaikeuksia tai se on yrityssaneerauksessa.

Jos harjoitat elinkeinotoimintaa osakeyhtiössä, voit saada velkajärjestelyn yksityistalouden veloille samoilla ehdoilla kuin yksityishenkilö.

Jos velkajärjestely ei ole mahdollista, mitä tehdä?

Yksityishenkilön velkajärjestely soveltuu harvoin yrittäjälle, joten voit joutua harkitsemaan muita vaihtoehtoja:

- yritystoiminnan lopettaminen
- yritystoiminnan tervehdyttäminen
- yrityssaneerauksen hakeminen.

Näihin tilanteisiin saat neuvoja Yritys-Suomi Talousapu -palvelusta.

Lisätietoa

Velkajärjestelyn hakemiseen saat apua oman alueesi talous- ja velkaneuvonnasta. Yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.kkv.fi

Yritystoiminnan talous- ja maksuvaikeuksiin, kannattavuuden arviointiin, tervehdyttämiseen tai lopettamiseen saat tietoa Yritys-Suomi Talousapu -palvelun puhelinneuvonnasta 029 502 4880 (tai ruotsiksi numerosta 029 502 4881) tai osoitteesta www.yrityssuomi.fi/talousapu

Tee näin, jos haluat hakea velkajärjestelyä

- 1) Soita Yritys-Suomi Talousapu -palveluun (puh. 029 502 4880), jossa tehdään puhelimitse alustava arvio siitä, onko yritystoiminta sellaista, että voisit hakea velkajärjestelyä. Jos velkajärjestely ei näytä mahdolliselta, Talousavussa voidaan antaa neuvoja yritystoiminnan tervehdyttämiseen, lopettamiseen tai yrityssaneerauksen hakemiseen.

- 2) Jos Talousapu -palvelun arvion perusteella yritystoimintaa koskevat velkajärjestelyn ehdot täyttyvät, varaa aika oman alueesi talous- ja velkaneuvontaan (yhteystiedot osoitteesta www.kkv.fi).
- 3) Hanki seuraavat asiakirjat, jotka käräjäoikeus vaatii velkajärjestelyhakemuksen liitteeksi:

Tulot

- Verotuspäätökset kolmelta vuodelta
- Palkkalaskelma tai -todistus
- Päätös tai maksuilmoitus kaikista muista tuloista
- Elatusapua koskeva päätös tai sopimus
- Edellä mainitut tositteet myös puolison tuloista

Menot

- Tosite vuokran tai vastikkeiden määrästä
- Tositteet kaikista muista asumismenoista
- Elatusapua koskeva päätös tai sopimus
- Päätös tai lasku lasten päivähoitomaksusta tai iltapäivähoidosta
- Tositteet terveydenhoitomenoista
- Selvitykset muista erityismenoista

Omaisuus

- Tositteet merkittävästä varallisuudesta
- Arvioi ja perustele kunkin varallisuutesi nykyinen myyntiarvo

Velat

- Velallisen ulosottoasiat -tuloste (ulosottovirastosta)
- Tositteet kaikista veloista

Aikaisempi yritystoiminta, jos siitä jäi velkaa

- Tulos- ja taselaskelmat sekä tilintarkastuskertomus kolmelta toiminnan päättymistä edeltävältä vuodelta

Velkaantumiseen liittyvä selvitys

- Kirjoita niin sanottu velkaantumishistoria, jossa kerrot lyhyesti ja vapaamuotoisesti, kuinka ylivelkatilanteesi on muodostunut.

Kaikilta nykyisiltä elinkeinonharjoittajilta

- jäljennös elinkeinotoiminnan aloittamista koskevasta ilmoituksesta tai jäljennös yhtiön kaupparekisteriotteesta

- jäljennökset viimeisistä tilinpäätösasiakirjoista (mutta jos sinulla ei ole velvollisuutta laatia tilinpäätöstä, selvitys verotuksesta tai veroilmoituksesta liitteineen)

Jos yksityinen elinkeinonharjoittaja hakee velkajärjestelyä myös yritystoiminnan veloille

- jäljennös tilinpäätösasiakirjoista kahdelta viimeisimmältä tilikaudelta (tai verotuksesta, jos ei tilinpäätösvelvollisuutta)
  - jäljennös enintään kolme kuukautta vanhasta välitilinpäätöksestä (tai kirjanpitoon perustuva selvitys elinkeinotoiminnan tuloista ja menoista toimitetun verotuksen tai veroilmoituksen antamisen jälkeiseltä ajalta)
- 4) Tapaaminen talous- ja velkaneuvonnassa. Ota mukaan edellä mainitut asiakirjat. Talous- ja velkaneuvonnassa selvitetään alustavasti, onko velkajärjestelyyn mahdollisuuksia sekä lasketaan alustavasti velkojesi kokonaismäärä, maksukykyysi ja varallisuutesi. Talous- ja velkaneuvoja ei anna neuvoja yrityksesi talouteen tai toimintaan liittyvissä asioissa.
  - 5) Jos talous- ja velkaneuvoja arvioi, että velkajärjestelyyn voisi olla mahdollisuuksia, ja haet velkajärjestelyä myös yritystoimintasi veloille, seuraavaksi sinun tulee hankkia velkajärjestelyhakemuksen liitteeksi tilintarkastajan tai muun luotettavan asiantuntijan selvitys yritystoiminnasta. Joudut itse maksamaan asiantuntijan lausunnon (noin 1.000 euroa). Talous- ja velkaneuvonta tai Talousapu -palvelu eivät voi laatia kyseistä selvitystä. Selvityksessä tulee olla:
    - lausunto viimeisimmästä tilinpäätöksestä sekä välitilinpäätöksestä;
    - lausunto elinkeinotoiminnan jatkamiskelpoisuudesta ja velallisen taloudellisesta asemasta;
    - tiedot muista seikoista, joilla saattaa olla merkitystä arvioitaessa velkajärjestelyn edellytyksiä ja esteitä.
  - 6) Jos asiantuntijan lausunnon perusteella velkajärjestely olisi mahdollinen, varaa seuraava tapaamisaika talous- ja velkaneuvontaan. Hanki mahdolliset puuttuvat liiteasiakirjat. Jos asiantuntijan lausunnon perusteella velkajärjestely ei olisi mahdollista, soita uudelleen Talousapu -palveluun.
  - 7) Tapaaminen talous- ja velkaneuvonnassa, jossa avustetaan velkajärjestelyhakemuksen laatimisessa.
  - 8) Kun hakemus liitteineen on valmis, se lähetetään käräjäoikeuteen.

- 9) Jos velkajärjestely aloitetaan, käräjäoikeus määrää todennäköisesti selvittäjän, joka laatii ehdotuksen maksusuunnitelmaksi.
- 10) Kun kaikki osapuolet ovat ottaneet kantaa ehdotuksen, käräjäoikeus vahvistaa maksuohjelman, jonka mukaan alat maksaa velkojillesi.

Velkajärjestelyn hakeminen

